

(ISSN: 2587-0238)

Ustabulut, M.Y. (2021). As a Predictor of Attitude Towards Reading Habit: Curiosity and Exploration, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 6(15), 1123-1148.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.360>

Article Type (Makale Türü): Research Article

AS A PREDICTOR OF ATTITUDE TOWARDS READING HABIT: CURIOSITY AND EXPLORATION

Metey Yusuf USTABULUT

Assist. Prof. Dr., Bayburt University, Bayburt, Turkey, meteustabulut@bayburt.edu.tr

ORCID: 0000-0002-8864-645X

Received: 19.04.2021

Accepted: 18.07.2021

Published: 14.08.2021

ABSTRACT

Reading is one of the most important factors affecting the mental development of individuals. This study aims to examine the relationship between pre-service teachers' attitudes towards reading habits and their levels of curiosity and exploration. The participants of the research are 243 teacher candidates studying at seven different universities in Turkey. As a data collection tool, the Teacher Candidates' Attitudes towards Reading Habit Scale and the Curiosity and Exploration Inventory-II was used. In addition, the Personnel Information Form was used. In the study, it was determined that the attitudes of female participants towards reading habits differed from male participants in a statistically significant positive way. In addition, no significant relationship was found between the economic and educational level of the families of the participants and their attitudes towards reading habits. A positive and significant relationship was found between the attitudes towards the habit of reading books and the variables of curiosity and exploration, the home library owned by the individuals and the leisure time. It was found that as the level of the home library of the participants increased, their attitudes towards reading habits also increased. Also, as the level of leisure time of the participants increases, their attitudes towards reading habits also increase. In addition, it was concluded that the level of curiosity and exploration of teacher candidates predicted the habit of reading books by about 28%. The results of the research show that there is a significant relationship between the levels of curiosity and exploration and the attitudes of pre-service teachers towards reading habits. As a result, in the present study, curiosity and discovery, the level of leisure time individuals have, the level of home libraries owned by individuals, and gender were determined as variables that affect attitudes towards book reading habits.

Keywords: Attitude, reading habit, curiosity, exploration, home library.

INTRODUCTION

Reading is one of the most important factors affecting the mental development of individuals. Since reading is related to the development of individuals, the number of studies on reading in the field of educational sciences in the modern period is increasing day by day. The studies conducted primarily deal with what reading is and the variables that affect reading habits. For this reason, firstly, it is necessary to make explanations on the definition of reading.

Reading can be defined as the understanding and comprehension of words and a text, which is a cognitive acquisition by activating eye movements as a psychomotor skill (Öz, 2001; Kavcar, Oğuzkan & Sever, 2005; Demirel, 2006, Özbay, 2007). Reading, which is an activity-oriented skill, includes the activities of the brain and related organs (Wagner, 2002). In short, reading, which means the acquisition of information by processing written symbols by human beings, is a skill acquired with basic education. Reading is a language skill that touches every aspect of life for the individual (Maden & Maden, 2018). For example, the vocabulary of children who read storybooks develops (Hargrave & Sénéchal, 2000). A productive academic, social and civic life influences reading proficiency (Gambrell, 2015). Reading helps an individual's personal and social development. When the reading activity is repeated, it gives the individual a habit (Wagner, 2002). However, turning this skill into a habit is as important as acquiring the reading skill (Maden & Maden, 2018). The criteria of reading habit are the amount of material read, frequency of reading and time spent reading (Wagner, 2002; Rosli et al., 2018). There is a relationship between reading habits and school, university, in other words, the environment of the individual. It is possible to talk about the effect of environment and preferred reading materials on students' reading habits (Rosli et al., 2018). Reading books, newspapers, magazines or other materials is important for building a sustainable reading habit (Pandian, 2000).

The importance of family in the habit of reading books is emphasized (Alan, 2020). Studies mention the positive effects of parents on children's reading habits. Parents who spend time reading to their children contribute to their children's reading habits (Morni & Sahari, 2013). However, it shows that children with good literacy at school have books in their homes (Sangkaeo, 1999). If there is a library in the house where the children grow up and the parents who read books are role models and increase the child's love for books (Solmaz, 2018).

Reading is a skill that has physical and mental aspects and is shaped by the influence of the social environment. The ability to be effective physically and mentally depends on the reader's psychological readiness to read. Motivation, anxiety, self-efficacy belief and attitude towards reading are important in the development and effective display of reading skills (Melanlioğlu, 2014; Özbay & Uyar, 2009; Ülper & Şirin, 2020; Yıldız, 2013). In the process of reading education, it is aimed to benefit from psychological qualities and make them positive. Attitude, one of the psychological dimensions of reading, has a special place at this point. As a matter of fact, along with the material characteristics, age, gender, family and psychological tendency of the individual also affect the attitude towards reading. But one of the features that directly affect the attitude towards reading is

the level of curiosity and discovery of the individual towards reading and reading material (Kapıkıran & Susar Kırmızı, 2019).

Another factor affecting reading is the sense of curiosity in the individual. Curiosity, which means a basic human motivation (Kashdan et al., 2020) and “The desire to acquire new knowledge” (Renner, 2006), has been studied by Charles Darwin (1809-1882), William James (1842-1910) and Sigmund Freud (1856-1939) (James, 1890; Darwin, 2001; Spielberg & Reheiser, 2009). Curiosity was evaluated by Turkish educators in terms of education and society a century ago. The importance of curiosity for educational psychology is its power in terms of learning (Elban, 2017; Elban, 2019). In addition, studies have found relationships between high level of curiosity and reading comprehension (Dweck, 2006; Gurning & Siregar, 2017). However, the main purpose of intrinsically motivated readers is to satisfy their curiosity (Wigfield & Guthrie, 1997). On the other hand, besides the effect of family on reading habits, it is seen that the effects of economic conditions, parental education level and gender variables are investigated (Arslantürk & Saracaloğlu, 2010; Biçer & Alan, 2017 Batur, Gülveren & Bek, 2010; Bircan, 2017; Elkatmış, 2015; Fatiloro, et al., 2017; Yılmaz & Ertem, 2020). On the other hand, in terms of basic education, it is important to acquire reading skills and make it a habit later on. However, as the education level of individuals increases, the level of reading habits expected from them also increases (Kırmızı, 2012).

Reading habits of students who gain teaching profession in education faculties become even more important in terms of being a role model for their students when they become teachers and enabling them to renew themselves. With the aforementioned importance in terms of research, it has been observed that the effect of curiosity and exploration, home library and leisure time on reading habits has not been studied in a remarkable way. In this context, the effects of the variables revealed by curiosity and exploration, home library, leisure time and related literature on reading habits were investigated in the present study. In this context, the main problems and sub-problems of the research are shaped as follows:

Basic Problem Statement:

Is there a relationship between pre-service teachers' attitudes towards reading habits and their level of curiosity and exploration?

Sub Problems:

1. Is there a relationship between pre-service teachers' attitudes towards reading habits and their level of home library?
2. Is there a relationship between pre-service teachers' attitudes towards reading habits and the level of leisure time they have?
3. Do pre-service teachers' attitudes towards reading habits differ according to their parents' education and economic conditions?
4. Do pre-service teachers' attitudes towards reading habits differ according to gender?

METHOD

Research model

It is a correlational research in this type of survey, which aims to examine the reading habits of teacher candidates. It is stated that the research carried out in the survey model is generally research models made to describe an existing situation as it is (Karasar, 2011). Toker-Gökçe (2018) also emphasized that research conducted with the survey method is one of the research methods used to measure a sociological phenomenon and trend, and stated that scanning anything is a suitable method to view it comprehensively and in detail. However, it was emphasized that in the survey model, it is possible to collect individuals' perceptions, attitudes, opinions and beliefs about any subject through measurement tools and to examine the relationships between variables with appropriate statistical methods (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2010; Toker-Gökçe, 2018). Correlational research, one of the survey types, is "the examination of the relationship between two or more variables without any interference with these variables". Correlational studies are divided into two as exploratory and predictive. In this context, it can be said that the model of the research is exploratory, one of the correlational research types (Büyüköztürk et al., 2010).

Research sample

In the study, 243 teacher candidates were reached with simple random sampling technique. All of the teacher candidates participating in the research are studying at 7 different education faculties in Turkey. Of the students participating in the research, 173 (71.2%) were female and 70 (28.8%) were male students.

Data collection tools and procedure

The data collection tools and scale forms of the research were shared online. Participants were asked to fill in the scales on a voluntary basis. Ethical permission of the study was obtained from Bayburt University Ethics Committee (2021/42). The scales used in the research are presented below.

Teacher candidates' attitudes towards reading habit scale (TCARHS)

Teacher Candidates' Attitudes towards Reading Habit Scale (TCARHS) measures teacher candidates' attitudes towards reading habit. TCARHS, developed by Kırmızı (2012), was prepared in a 5-point likert type. The scale consists of agree, strongly agree, moderately agree, strongly disagree, disagree options. After the trial, the Cronbach's Alpha reliability coefficients of the scale were 0.78 in the first dimension; 0.88 in the second dimension; the third dimension was determined as 0.72. Before the trial, Cronbach's Alpha reliability coefficients were 0.96; after trial, it is 0.95. Within the scope of reliability analysis of the scale, Spearman-Brown correlation coefficient and Guttman Split-half reliability coefficient were examined. In the reliability analysis performed according to the Splitt-half model, the scale was divided into two groups as 17 and 17 items. The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the first group was 0.91, and 0.92 for the second group. As a result of the analysis,

the correlation coefficient between the two groups was 0.89. In other words, there is a positive linear relationship between the two groups. The final version of the scale consists of 34 items. Attitudes towards meeting learning needs and having fun (22 items), attitudes about the meaning and indispensability of reading habits (8 items), and attitudes towards developing the habit of reading books (4 items) constitute the sub-dimensions of the scale. The weighted raw score that can be obtained in the whole scale is at least 34 and at most 170. "A high total score is interpreted as an indication that students' attitudes towards reading are positive, while a low score is interpreted as an indicator of negative attitudes" (Kırmızı, 2012).

The curiosity and exploration inventory-II (CEI-II)

The Curiosity and Exploration Inventory-II (CEI-II) measures the curiosity level of individuals. The curiosity and exploration scale consists of 10 items. The scale was developed by Kashdan et al., (2009). The Turkish adaptation of the Curiosity and Exploring Scope-II (MK) was done by Acun, et al., (2013). The scale has two factors. There are 6 items in the first factor flexibility dimension. There are 4 items in the dimension of accepting uncertainty. The correlation between the two factors is .85. Reliability coefficients are between .75 and .86. As a result of confirmatory factor analysis, the scope showed good and excellent agreement with RMSEA = .05, SRMR = .04, CFI = 98, NNFI = .97. The factor loads of the items vary between .52 and .76. For the internal consistency of the scale, $\alpha = .80$. The test-retest reliability of the scale is $r = .76$.

Personal information form (PIF)

In the Personal Information Form, participants were asked about their age, gender, economic condition of their parents and education level. Participants' leisure time for reading and the level of home library they have were measured at the level of never, rarely, sometimes, and often. The study of Morni & Sahari (2013) was used while forming the questions about the reading environment.

Data analysis

In order to decide on the methods of analysis of the data obtained from the research, it was checked whether the data showed a normal distribution. Parametric tests should be used in cases where the data are normally distributed, and nonparametric tests should be used in cases where normality cannot be achieved. There are various methods of determining whether the data show a normal distribution in a study (Can, 2013; Özdemir, 2018). In the present study, it was determined whether the groups showed a normal distribution. Skewness and kurtosis values were checked for normality tests. It was observed that the skewness values ranged between -1.250 and 417 and the kurtosis values ranged between -1.173 and 1.437. Since the skewness and kurtosis values were between -1.5 and +1.5, it was accepted that the data showed a normal distribution (Tabachnick & Fidell, 2019). Therefore, parametric tests were used in the analysis.

FINDINGS

Under this heading, the findings related to the research problems are presented.

Table 1. ANOVA Results Regarding Attitudes Towards Reading Habits According to Leisure Time and Home Library Level

	Leisure Level	$\bar{X}$	Source of the Variance	Sum of Squares	Sd	Mean Squares	F	p
Leisure Level	Never	3,20	Between Groups	10,487	3	3,496	11,789	.00*
	Rarely	3,55	Within Groups	70,868	239	,297		
	Sometimes	3,87	Total	81,356	242			
	Often	4,16						
	Home Library Level	$\bar{X}$	Source of the Variance	Sum of Squares	Sd	Mean Squares	F	p
Home Library Level	Never	3,63	Between Groups	4,528	3	1,509	4,695	.00*
	Rarely	3,70	Within Groups	76,828	239	,321		
	Sometimes	3,84	Total	81,356	242			
	Often	4,06						

* $p < .05$, ** $p < .001$

The results of the ANOVA analysis show that the participants' attitudes towards reading habits differ significantly according to their leisure time levels [$F(3, 239) = 11.789, p = 0.00 (p < .05)$]. However, the participants' attitudes towards reading habits differ significantly according to their home library levels [$F(3, 239) = 1.509, p = 0.00 (p < .05)$]. Looking at the averages, it is seen that attitudes towards reading habits increase as the level of leisure and home library increases. ANOVA results showing the relationships between attitudes towards reading habits and education and income levels of parents are presented in Table 2.

Table 2. ANOVA Results Regarding Attitudes Towards Reading Habits According to Parents' Educational and Economic Conditions

	Source of the Variance	Sum of Squares	Sd	Mean Squares	F	p
Mother Education Level	Between Groups	.823	4	.206	.608	.66
	Within Groups	80.533	238	.338		
	Total	81.356	242			
	Source of the Variance	Sum of Squares	Sd	Mean Squares	F	p
Father Education Level	Between Groups	1.288	5	.258	.763	.58
	Within Groups	80.068	237	.338		
	Total	81.356	242			
	Source of the Variance	Sum of Squares	Sd	Mean Squares	F	p
Economic Condition Parents	Between Groups	.927	5	.185	.546	.74
	Within Groups	80.429	237	.339		
	Total	81.356	242			

* $p < .05$, ** $p < .001$

The results of the ANOVA analysis show that the participants' attitudes towards reading habits do not differ significantly according to the mother's education level [$F(4, 238) = .608, p = 0.66 (p < .05)$]. However, the attitudes of the participants towards reading habits differ significantly according to the educational level of the father [$F(2, 237) = .763, p = 0.58 (p < .05)$]. The attitudes of the participants towards reading habits do not differ in terms of

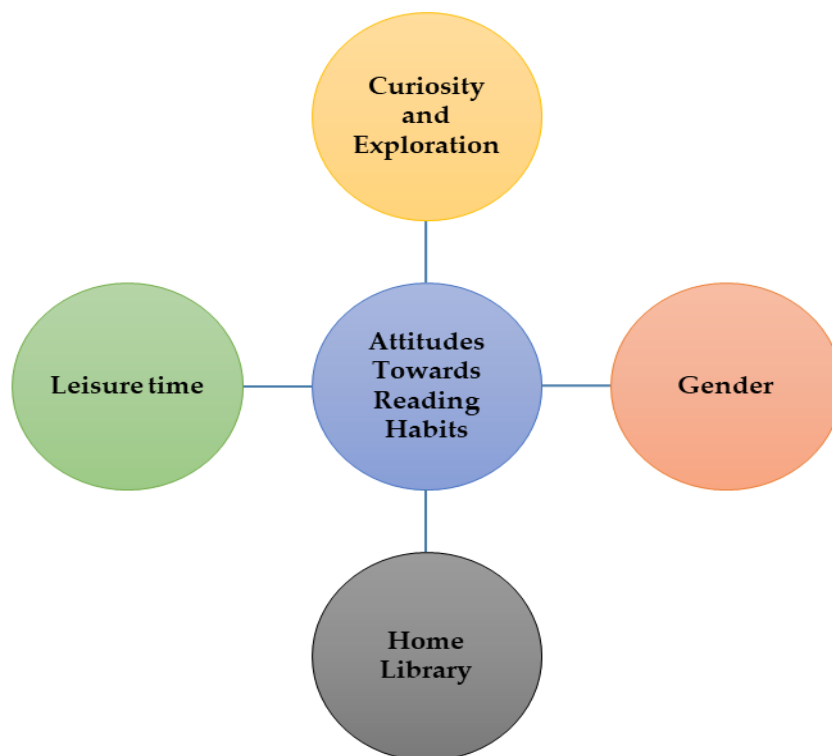
the economic condition of the parents [$F(5, 237) = .546, p = 0.74 (p < 0.05)$]. The t-test results showing the relationships between attitudes towards reading habits and gender are presented in Table 3.

Table 3. T-test Results of Attitudes Towards Reading Habits by Gender

Variable	Gender	n	$\bar{X}$	df	t	p
Attitudes Towards Reading Habits	Female	173	4.03	241	6.096	.00*
	Male	70	3.56			

* $p < .05$, ** $p < .001$

When the findings in Table 3 are examined, it is understood that the attitudes of pre-service teachers towards reading habits differ significantly according to gender [$t(243)=6.096, p = 0.00 (p < 0.05)$]. It is understood that this difference was in favor of the girls. Based on the findings, the variables related to reading were visualized as follows.

Figure 1. Variables Associated with Attitudes Toward Reading Habits

As can be seen in Figure 1, variables related to attitudes towards reading habits are curiosity and exploration, the level of leisure time individuals have, the level of home libraries owned by individuals, and gender. Table 4. presents the relationships between attitudes towards reading habits and curiosity, free time for reading, and the level of home library.

Table 4. Correlation Analysis Relationship with Attitudes Towards Reading Habits

	1	2	3	4
1 Curiosity and Exploration	1			
2 Attitudes Towards Reading Habits	.37**	1		
3 Leisure time for reading	.13	.36**	1	
4 Home Library	.09	.23**	.17**	1

* $p < .05$, ** $p < .001$

As can be seen in Table 4, a significant and moderate relationship ($r = .37$, $p < 0.01$) was found between the total scores of curiosity-exploration and the total scores of their attitudes towards reading habits. A moderate relationship ($r = .36$, $p < 0.01$) was found between attitudes towards reading habits and leisure time for reading. A low level correlation ($r = .17$, $p < 0.01$) was found between the home library and attitudes towards reading habits. Multiple Regression Analysis was conducted regarding the prediction of pre-services teachers' perceptions of curiosity and exploration of their attitudes towards reading habits, and the results are presented in Table 5.

Table 5. Multiple Regression Analysis Results Regarding the Pre-service Teachers' Curiosity and Exploration Levels to Predict Their Attitudes Towards Reading Habits

Predicted Variable	Predicting Variables	B	Standard Error	B	t	p
Attitude Towards Reading Habit	Static	2.794	.182		15.380	.000
	Curiosity and Exploration	.327	.053	.368	6.152	.000**
	Flexibility	.671	.103	.685	5.352	.000*
	Uncertainty	-.568	.081	-.800	-7.059	.000

$R = .533$, $R^2 = .284$, Corrected $\Delta R^2 = .278$, $F = 49.831$, $p = 000$, ** $p < .01$

* $p < .05$, ** $p < .001$

When Table 5 is examined, it is seen that the levels of curiosity and exploration, and the sub-dimensions of flexibility and uncertainty predict book reading habits at a statistically significant level ($R = .533$, $R^2 = .284$, $F = 49.831$, $p = 000$, $p < .01$). When the values for the regression coefficients of each of the predicting variables are examined, it is seen that the dimensions of curiosity and exploration and flexibility predict statistically significantly. On the other hand, it is seen that the uncertainty dimension predicts statistically significant in the negative direction. According to this result, it can be said that the level of curiosity and exploration of pre-service teachers explains approximately 27.8% of the total variance in reading habits.

CONCLUSION and DISCUSSION

In the study, a moderate positive correlation was found between the participants' total points of curiosity-exploration and their attitudes towards reading habits. In support of the finding of the research, Kapıkıran & Kırmızı (2019) found a significant and moderate relationship between the total scores of curiosity-exploration and the total scores of their attitudes towards the habit of reading books. In addition, studies on the subject have found relationships between high level of curiosity and reading comprehension (Dweck, 2006; Gurning & Siregar,

2017). In other words, “the main purpose of intrinsically motivated readers is to satisfy their curiosity” (Wigfield & Guthrie, 1997).” Again, recent studies have shown that there is a strong and very high relationship between students' reading habits and their reading comprehension skills (Darajat, Astillero, Vitasmoro, Jatmiko & Riski, 2020). Indeed, recent research suggests three practices to support reading habits. The first of these is the design of reading instruction based on motivational principles. Another is the linking of reading to the real world. Finally, it is the provision of highly engaging and moderately challenging reading texts and tasks (Gambrell, 2015). In addition, according to the results of the research, levels of curiosity and exploration predict pre-service teachers' attitudes towards reading habits by approximately 28%. These results show that the levels of curiosity and exploration have a significant effect on the attitude towards the habit of reading.

It was found in the study that the attitudes of the participants towards reading habits differed significantly according to their home library levels. It can be said that individuals' attitudes towards reading increase as the number of books in their home libraries increases. When both empirical and research studies on the subject are examined, it is seen that positive relationships are revealed between home culture and reading habits (Mlay & Sabi, 2019; Ogunrombi & Adio, 1995). In other words, there is a relationship between home libraries and reading culture (Pandian, 2000; Partin & Hendricks, 2002). “In general, research has revealed that the family environment is an important factor in explaining children's attitudes towards reading and determining their reading achievement” (O'Rourke, 1979).

The positive relationship between the leisure time of the participants and their attitudes towards reading habits is another important finding of the study. The findings showed that as the free time of pre-service teachers increased, their attitudes towards reading also increased. Bircan (2017) stated that the time problem factor negatively affects the reading habits of history pre-service teachers. According to empirical studies, students generally cannot read due to lack of time (Yilmaz et al., 2009; Deniz, 2015; Spear-Swerling et al., 2020). Or they do not see reading as having a rest (O'Rourke, 1979; Morni & Sahari, 2013).

The attitudes of the parents of the participants towards their reading habits in terms of education and family income did not differ significantly. Studies have not found a relationship between the economic level of families and children's interest in reading (Elkatmış, 2015; Celik, 2019). In terms of education, there was no relationship with reading in the majority of studies (Elkatmış, 2015; Batur, Gülveren & Bek, 2010; Celik, 2019). As a different finding, Elkatmış (2015) found a relationship between mother's education level and reading interest. Finally, in the study, a relationship was found between gender and attitudes towards reading habits. Accordingly, female pre-service teachers' attitudes towards reading differed positively compared to males. While relationships with gender (Arslantürk, & Saracaloğlu, 2010; Batur, Gülveren & Bek, 2010; Bircan, 2017; Fatiloro, et al., 2017; Biçer & Alan, 2017) were found in the vast majority of studies, very few studies found any relationship (Elkatmış, 2015).

As a result of the research, a positive and significant relationship was found between the attitudes towards the habit of reading books and the variables of curiosity and exploration, the home library owned by the individuals

and the leisure time. In addition, it was concluded that the level of curiosity and exploration of teacher candidates predicted the habit of reading books by about 28%. The results of the research show that there is a significant relationship between the levels of curiosity and exploration and the attitudes of pre-service teachers towards reading habits.

RECOMMENDATIONS

In the present study, curiosity and discovery, the level of leisure time individuals have, the level of home libraries owned by individuals, and gender were determined as variables that affect attitudes towards book reading habits. In this context, qualitative studies to be carried out on the variables in question will contribute to the relevant literature in terms of obtaining more in-depth information.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. The authors are responsible for any violations that may arise regarding the article. The necessary permission for the research study was obtained from the Bayburt University Ethics Committee (Date:26.02.2021 Number:2021/43)

Author(s) Contribution Rate: The author's contribution to this article is 100%.

REFERENCES

- Acun, N., Kapıkıran, Ş., & Kabasakal, Z. (2013). Merak ve keşfetme ölçeği II: Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(31), 74-85.
- Alan, Y. (2020). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin kitap okuma profilleri. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(1), 278-303. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1164989>
- Arslantürk, E., & Saracaloğlu, A.S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(1), 155-176.
- Batur, Z., Gülveren, H., & Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/202414>
- Biçer, N., & Alan, Y.(2017). Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının genel öz yeterlikleri üzerindeki etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 100-116. 10.17556/erziefd.285046
- Bircan, T. Ş. (2017).Tarih öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal of World Of Turks*. 9(1), 25-40.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. bs.). Pegem Akademi.
- Can, A. (2013). *SPSS ile nicel veri analizi*. Pegem Akademi.

- Celik, B. (2019). A study on using the university library and reading habits of students: A study on Tishk International University students in Erbil, Iraq. *International Journal of English Linguistics*, 9(4), 224-240.
- Darojat, T. A., Astillero, M., Vitasromo, P., Jatmiko, J., & Riski, Y. A. (2020). Correlation between students reading habit and their reading comprehension skill at health sciences. *JournalNX*, 6(11), 170-175.
- Darwin, C. (2001). *İnsan ve hayvanlarda duyguların ifadesi*. (Çev. Orhan Tuncay). Gün Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Pegem Yayıncılık.
- Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları/Reading habits of secondary school students. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3(2), 46-64.
- Dweck, C. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Elban, M. (2017). University students' views on the education and teaching of civilization history: bayburt university education faculty sample. *Journal of Education and Training Studies*, 5(10), 123-136. <https://doi.org/10.11114/jets.v5i10.2560>
- Elban, M. (2019). *Sâti Bey ve Selim Sırrı Tarcan'da merak kavramı: Bir karşılaştırma*. IKSAD 4. International Congress Of Social Sciences: 2019 – Erzurum: Bildiriler (s. 175-181). IKSAD Yayınları.
- Elkatmış, M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıkları. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1223-1240.
- Fatiloru, O. F., Adesola, O. A., Hameed, B. A., & Adewumi, O. M. (2017). A survey on the reading habits among colleges of education students in the information age. *Journal of Education and Practice*, 8(8), 106-110. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1139158.pdf>
- Gambrell, L. B. (2015). Getting students hooked on the reading habit. *The Reading Teacher*, 69(3), 259-263. <https://doi.org/10.1002/trtr.1423>.
- Gurning, B., & Siregar, A. (2017). The effect of teaching strategies and curiosity on students' achievement in reading comprehension. *English Language Teaching*, 10(11), 191-198. <http://doi.org/10.5539/elt.v10n11p191>
- Hargrave, A. C., & Sénéchal, M. (2000). A book reading intervention with preschool children who have limited vocabularies: The benefits of regular reading and dialogic reading. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(1), 75-90. [https://doi.org/10.1016/S0885-2006\(99\)00038-1](https://doi.org/10.1016/S0885-2006(99)00038-1)
- James, W. (1890). *The Principles of Psychology*. <http://psychclassics.yorku.ca/James/Principles/prin10.htm>.
- Kapıkıran, Ş., & Kırmızı, F. S. (2019). Öğretmen adaylarının merak ve keşfetme algıları ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 251-265. [10.31592/aeusbed.585328](https://doi.org/10.31592/aeusbed.585328)
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kashdan, T. B., Disabato, D. J., Goodman, F. R., & McKnight, P. E. (2020). The five-dimensional curiosity scale revised (5DCR): Briefer subscales while separating overt and covert social curiosity. *Personality and Individual Differences*, 157, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.109836>

- Kashdan, T. B., Gallagher, M. W., Silvia, P. J., Winterstein, B. P., Breen, W. E., Terhar, D.T., & Steger, M. F. (2009). The curiosity and exploration inventory-II: Development, factor structure, and psychometrics. *Journal of Research in Personality*, 43, 987-998.
- Kavcar, C. Oğuzkan, F., & Sever, S. (2005). *Türkçe öğretimi Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Engin Yayınevi.
- Kırmızı, F. S. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies (Elektronik)*, 7(3), 2353-2366.
- Maden, S., & Maden, A. (2018). Türkçe öğretmenlerinin okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik alternatif uygulamaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(10), 1-17. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/460720>
- Melanlıoğlu, D. (2014). Okuma kaygısı Ölçeğinin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39(176) 95-105.
- Mlay, S. V. & Sabi, H.M. (2019). A structural analysis of ICTbased intervention on reading habits in Uganda, *The Information Society*, 35(1), 26-35, <https://doi.org/10.1080/01972243.2018.1542645>
- Morni, A., & Sahari, S. H. (2013). The impact of living environment on reading attitudes. *Procedia-Social and behavioral sciences*, 101, 415-425.
- Ogunrombi, S.A. and Adio, G. (1995). Factors affecting the reading habits of secondary school students. *Library Review*, 44(4), 50-57. <https://doi.org/10.1108/00242539510089750>
- O'Rourke, W. J. (1979). Are parents an influence on adolescent reading habits? *Journal of Reading*, 22(4), 340-343. <https://www.jstor.org/stable/40028731>
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Uyar, Y. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri için okumaya yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of New World Sciences Academy: Education Sciences*, 4(2), 632-651.
- Özdemir, M. (2018). Veri analiz yöntemleri: Nicel ve nitel veri analizi. Kadir Beycioğlu, Niyazi Özer & Yaşar Kondakçı (Editörler), *Eğitim yönetiminde araştırma* (133-167). Pegem Akademi.
- Pandian, A. (2000, July). *A study on readership behavior among multi-ethnic, multi-lingual Malaysian students*. Paper presented at the 7th International Literacy and Education Research Network (LERN) Conference on Learning, RMIT University, Melbourne.
- Partin, K., & Hendricks, C. G. (2002). The Relationship between positive adolescent attitudes toward reading and home literary environment. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 43(1),61-84. https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol43/iss1/8
- Renner, B. (2006). Curiosity about people: The development of social curiosity measure in adults. *Journal of Personality Assesment*, 87(3), 305-316. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa8703_11
- Rosli, N.A., Razali, N.F., Zamil, Z.U., Noor, S.H., & Baharuddin, M. (2018). The Determination of reading habits among students: A Concept. *The International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7, 791-798. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v7-i12/3710>

- Sangkaeo, S. (1999). *Reading habit promotion in ASEAN libraries*. Paper Presented in the 65th IFLA Council and General Conference, Bangkok Thailand. August 20th 28th 1999. <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/091-114e.htm>.
- Solmaz, M. (2018). A Study about reading habits of university student: Sampling Of Yüzüncü Yıl University. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 603-622. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/519533>
- Spear-Swerling, L., Wei, Y., Dostal, H., & Hernandez, B. (2020). The print exposure of teacher candidates in relation to their achievement and self-ratings of early reading experiences. *Reading and Writing*, 33, 2097–2119. <https://doi.org/10.1007/s11145-020-10035-3>
- Spielberger, C. D., & Reheiser, E. C. (2009). Assessment of emotions: Anxiety, anger, depression, and curios. *Applied Psychology: Health and Well-being*, 1(3), 271-302. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2009.01017.x>
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2019). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. M. Baloğlu). Nobel.
- Toker-Gökçe, A. (2018). Örnekleme yöntemleri ve örnekleme süreci. Kadir Beycioğlu, Niyazi Özer & Yaşar Kondakçı (Editörler), *Eğitim yönetiminde araştırma* (239-268). Pegem Akademi.
- Ülper, H., ve Şirin, A. N. (2020). Okuma anlama düzeyleriyle özyeterlik algısı arasındaki ilişki bağlamında ortaokul öğrencilerinin görünümleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 1-14.
- Wagner, S. (2002). The reading habits of teams. *Journal of Reading Today*, 46, 3-4.
- Wigfield, A., & Guthrie, J. T. (1997). Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth or their reading. *Journal of educational psychology*, 89(3), 420-432.
- Yıldız, M (2013). Okuma motivasyonu, akıcı okuma ve okuduğunu anlamanın beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarındaki rolü. *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(4), 1461 - 1478.
- Yılmaz, B., Köse, E., & Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22-51. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/815038>
- Yılmaz, M. & Ertem, İ.S. (2020). İlkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(34), 2210-2219.

OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUMUN YORDAYICISI OLARAK: MERAK VE KEŞFETME

Öz

Okuma, bireylerin zihinsel gelişimini etkileyen en önemli unsurlardandır. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile merak ve keşfetme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın katılımcıları Türkiye’de yedi farklı üniversitede öğrenim görmekte olan 243 öğretmen adaydır. Araştırmanın veri toplama araçları Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği ile Merak ve Keşfetme Ölçeği-II’dir. Ayrıca, Personel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada kız katılımcıların okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının erkek katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olumlu yönde farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların ailelerinin ekonomik ve eğitim düzeyi ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile merak ve keşfetme, bireylerin sahip olduğu ev kütüphanesi ve boş zaman değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Katılımcıların sahip oldukları ev kütüphanesi düzeyi arttıkça okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının da arttığı bulgulanmıştır. Yine katılımcıların sahip oldukları boş zaman düzeyi arttıkça okuma alışkanlığına ilişkin tutumları da artmaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının merak ve keşfetme düzeyinin kitap okuma alışkanlığını yaklaşık %28 oranında yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları merak ve keşfetme düzeylerinin öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında önemli bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak mevcut araştırmada merak ve keşfetme, bireylerin sahip olduğu boş zaman düzeyi, bireylerin sahip olduğu ev kütüphanelerinin düzeyi ve cinsiyet kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar üzerinde etkili olan değişkenler olarak tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okuma alışkanlığı, tutum, merak, keşfetme, ev kitaplığı.

GİRİŞ

Okuma, bireylerin zihinsel gelişimini etkileyen en önemli unsurlardandır. Okuma, bireylerin gelişimiyle ilişkili olduğu için modern dönemde eğitim bilimleri alanlarında okumayla ilgili araştırmaların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Yapılan araştırmalar, öncelikle okumanın ne olduğunu ve okuma alışkanlığı etkileyen değişkenleri ele almaktadır. Bu nedenle ilk olarak okumanın tanımı üzerine açıklamalar yapılması gerekmektedir.

Okuma, psikomotor bir beceri olarak göz hareketlerinin hareket geçirilerek bilişsel bir kazanım olan sözcüklerin ve bir metnin anlaşılması ve kavranması olarak tanımlanabilir (Öz, 2001; Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2005; Demirel, 2006, Özbay, 2007). Etkinlik odaklı bir beceri olan okuma, beynin ve ilgili organların etkinliklerini içermektedir (Wagner, 2002). Kısaca yazılı sembollerin insan tarafından işlenerek bilgi edinmesi anlamına gelen okuma, temel eğitim ile kazanılan bir beceridir. Okuma, birey için hayatın her alanına dokunan bir dil becerisidir (Maden ve Maden, 2018). Örneğin, hikâye kitabı okuyan çocukların kelime dağarcığı gelişmektedir (Hargrave ve Sénéchal, 2000). Üretken bir akademik, sosyal ve sivil yaşam, okuma yeterliğini etkilemektedir (Gambrell, 2015). Okuma, bireyin kişisel ve sosyal gelişimine yardımcı olur. Okuma etkinliği tekrarlandığında bireye alışkanlık kazandırır (Wagner, 2002). Ancak bu becerinin bir alışkanlığa dönüşmesinin en az okuma becerisinin kazanılması kadar önemlidir (Maden ve Maden, 2018). Okuma alışkanlığının ölçütleri, okunan materyal miktarı, okuma sıklığı ve okumaya harcanan süreden müteşekkildir (Wagner, 2002; Rosli, vd., 2018). Okuma alışkanlığı ile okul, üniversite başka bir ifadeyle bireyin çevresi arasında ilişki vardır. Öğrencilerin okuma alışkanlıklarında çevre ve tercih ettikleri okuma materyallerinin etkisinden söz etmek mümkündür (Rosli, vd., 2018). Kitap, gazete, dergi veya diğer materyalleri okuma, sürdürülebilir bir okuma alışkanlığı oluşturma için önemlidir (Pandian, 2000).

Kitap okuma alışkanlığında ailenin önemi üzerinde durulmaktadır (Alan, 2020). Araştırmalar, ebeveynlerin çocukların okuma alışkanlıkları üzerindeki olumlu etkilerinden bahsetmektedir. Çocuklarına kitap okumak için zaman harcayan ebeveynler çocukların okuma alışkanlıklarına katkı yapmaktadırlar (Morni ve Sahari, 2013). Bununla birlikte okulda iyi okuyabilirlik gösteren çocukların yetiştikleri evlerde kitapların olduğunu göstermektedir (Sangkaeo, 1999). Denilebilir ki çocukların yetiştiği evde kitaplık olması ve kitap okuyan ebeveynlerin onlara rol model olması çocuğun kitaplara olan sevgisini arttırabilmektedir (Solmaz, 2018).

Okuma fiziksel ve zihinsel yönü olan, sosyal çevrenin etkisiyle şekillenen bir beceridir. Okuma becerisinin fiziksel ve zihinsel açıdan etkin olabilmesi öncelikle okurun psikolojik açıdan okumaya hazır olmasına bağlıdır. Okumaya yönelik motivasyon, kaygı, öz yeterlik inancı ve tutumu, okuma becerisinin gelişimi ve etkili sergilenmesinde önemlidir (Melanloğlu, 2014; Özbay ve Uyar, 2009; Ülper ve Şirin, 2020; Yıldız, 2013).. Okuma eğitimi sürecinde de psikolojik niteliklerden yararlanma ve olumlu hâle getirmek hedeflenir. Okumanın psikolojik boyutlarından biri olan tutum bu noktada ayrı bir yere sahiptir. Nitekim okumaya yönelik tutum üzerinde materyal özellikleri ile birlikte yaş, cinsiyet, aile ve bireyin psikolojik eğilimi de etkili olur. Ama okumaya yönelik tutumu doğrudan etkileyen özelliklerden biri bireyin okumaya ve okuma materyaline yönelik merak ve keşfetme düzeyidir (Kapıkıran ve Kırmızı, 2019).

Okumaya etki eden bir başka unsur ise bireydeki merak duygusudur. Temel bir insan motivasyonu (Kashdan, vd., 2020) ve “Yeni bilgi edinme arzusu” (Renner, 2006) anlamına gelen merakın Charles Darwin (1809-1882), William James (1842-1910) ve Sigmund Freud (1856-1939) içgüdüsellliği üzerine durmuştur (James, 1890; Darwin, 2001; Spielberg ve Reheiser, 2009). Türk eğitimcileri tarafından ise merak yüzyıl öncesinde eğitim ve toplumsal açıdan değerlendirilmiştir. Merakın eğitim psikolojisi açısından önemi ise öğrenme açısından sahip olduğu güçtür (Elban, 2017; Elban, 2019). Ayrıca yapılan çalışmalarda yüksek merak düzeyi ile okuduğunu kavrama arasında ilişkiler tespit edilmiştir (Dweck, 2006; Gurning ve Siregar, 2017). Bununla birlikte içsel olarak motivasyonu sağlamış okuyucuların temel amacı meraklarını tatmin etmektir (Wigfield ve Guthrie, 1997). Öte yandan okuma alışkanlığı üzerinde aile etkisinin yanı sıra yapılan çalışmalarda ailenin gelir düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin etkilerinin araştırıldığı görülmektedir (Arslantürk ve Saracaloğlu, 2010; Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Biçer ve Alan, 2017; Bircan, 2017; Elkatmış, 2015; Fatiloro, vd., 2017; Yılmaz ve Ertem, 2020). Diğer taraftan temel eğitim açısından okuma becerisinin kazanılması ve bunun daha sonra bir alışkanlık haline getirilmesinin önemlidir. Bununla birlikte bireylerin eğitim düzeyi yükseldikçe onlardan beklenen okuma alışkanlığının düzeyi de yükselmektedir (Kırmızı, 2012).

Eğitim Fakülteleri’nde öğretmenlik mesleği kazanan öğrencilerin okuma alışkanlıkları gerek öğretmen olduklarında öğrencilerine rol model olması gerekse onların kendilerine yenileyebilmesi açısından daha da önemli hale gelmektedir. Araştırma açısından anılan önemle birlikte yapılan çalışmalarda merak ve keşfetme, ev kütüphanesi ve boş zamanın okuma alışkanlığı üzerindeki etkisinin dikkate değer şekilde çalışılmadığı görülmüştür. Bu bağlamda mevcut araştırmada merak ve keşfetme ile birlikte ev kitaplığı, boş zaman ve ilgili alan yazının ortaya koyduğu değişkenlerin okuma alışkanlığına yönelik tutum üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın temel problem ve alt problemleri aşağıdaki gibi şekillendirilmiştir:

Temel Problem Cümlesi:

Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile merak ve keşfetme düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

- 1.Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile sahip oldukları ev kütüphanesi düzeyi arasında ilişki var mıdır?
- 2.Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile sahip oldukları boş zaman düzeyi arasında ilişki var mıdır?
- 3.Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları ebeveynlerinin eğitim ve ekonomik düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- 4.Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının incelenmesini amaçlayan bu tarama türünde korelasyonel bir araştırmadır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmaların genel olarak hali hazırda var olan bir durumu, olduğu haliyle betimlemek amacıyla yapılan araştırma modelleri olduğu belirtilmektedir (Karasar, 2011). Toker-Gökçe (2018) de tarama yöntemiyle yürütülen araştırmaların sosyolojik bir olguyu ve eğilimi ölçmek için kullanılan araştırma yöntemlerinden olduğunu vurgulamış, herhangi bir şeyi taramanın onu kapsamlı ve detaylı bir şekilde görüntülemek amacıyla uygun bir metod olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte tarama modelinde bireylerin herhangi bir konu hakkındaki algılarını, tutumlarını, görüşlerini ve inançlarını ölçme araçları vasıtasıyla toplayıp uygun istatistiksel metotlarla değişkenler arasındaki ilişkileri incelemenin mümkün olduğu vurgulanmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010; Toker-Gökçe, 2018). Tarama türlerinden korelasyonel araştırma “iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelemesidir”. Korelasyonel araştırmalar keşfedici ve yordayıcı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın modeli korelasyonel araştırma türlerinden keşfedici olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, vd., 2010).

Katılımcılar

Araştırmada, basit seçkisiz örneklem tekniği (simple random sampling) ile 243 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı Türkiye’de 7 farklı eğitim fakültesi’nde öğrenim görmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin 173’ü kız (%71.2) ve 70’i erkek (%28.8) öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmanın veri toplama araçları ölçek formları, çevrimiçi ortamda paylaşılmıştır. Katılımcılardan gönüllülük esasına dayalı olarak ölçekleri doldurmaları talep edilmiştir. Araştırmanın etik izni Bayburt Üniversitesi Etik Kurulu’ndan alınmıştır (2021/42). Araştırmada kullanılan ölçekler aşağıda tanıtılmıştır.

Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği (ÖRAKOT)

Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği (TCARHS), öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını ölçmektedir. Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen ÖRAKOT, 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçek, katılıyorum, büyük ölçüde katılıyorum, orta düzeyde katılıyorum, pek katılmıyorum, katılmıyorum seçeneklerinden müteşekkildir. Ölçeğin deneme sonrasında Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayıları birinci boyutta 0,78; ikinci boyutta 0,88; üçüncü boyuta 0,72 olarak saptanmıştır. Deneme öncesinde Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayıları 0,96; deneme sonrası ise 0,95’dir. Ölçeğin, güvenirlik çözümlemesi kapsamında Spearman-Brown korelasyon katsayısı ve Guttman Split-half güvenirlik katsayısına bakılmıştır. Splitt-half

modeline göre yapılan güvenilirlik analizinde ölçek 17 ve 17 madde olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Birinci grubun Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,91, ikinci grubun 0,92'dir. Yapılan analiz sonucunda ise iki grup arasındaki korelasyon katsayısı 0,89'dur. Başka bir ifadeyle iki grup arasında pozitif yönde doğrusal bir ilişki söz konusudur. Ölçeğin nihai hali 34 maddeden oluşmaktadır. Öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar (22 madde), kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar (8 madde) ve kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar (4 madde) ölçeğin alt boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçeğin tamamında alınabilecek ağırlıklı ham puan en az 34, en çok ise 170'tir. "Toplam puanın yüksek olmasının, öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının olumlu olduğunun, düşük olması da tutumlarının olumsuz olduğunun göstergesi olarak yorumlanmaktadır" (Kırmızı, 2012).

Merak ve keşfetme ölçeği-II (MK)

Merak ve Keşfetme Ölçeği-II (MK) bireylerin merak düzeyini ölçmektedir. Merak ve keşfetme ölçeği 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, Kashdan vd. (2009) tarafından geliştirilmiştir. Merak ve Keşfetme Ölçeğinin-II (MK) Türkçeye uyarlanması Acun, vd. (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçek, iki faktörlüdür. Birinci faktör esneklik boyutunda 6 madde vardır. Belirsizliği kabul etme boyutunda ise 4 madde vardır. İki faktör arasındaki korelasyon .85'dir. Güvenirlik katsayıları ise .75 ile .86'dır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçek, RMSEA = .05, SRMR = .04, CFI = 98, NNFI = .97 ile iyi ve mükemmellik düzeyinde uyum göstermiştir. Maddelerinin faktör yükleri ise .52 ile .76 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlığı için $\alpha = .80$ olarak bulgulanmıştır. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği $r = .76$ 'dır.

Kişisel bilgi formu (KBF)

Kişisel Bilgi Formu'nda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, ailelerinin ekonomik düzeyi ve eğitim düzeyi sorulmuştur. Katılımcıların kitap okumak için sahip oldukları boş zaman ve sahip oldukları ev kütüphanesi düzeyi hiç, az, biraz ve çok fazla düzeyinde ölçülmüştür. Okuma çevresine ilişkin sorular oluşturulurken Morni ve Sahari'nin (2013) çalışmasından faydalanılmıştır.

Veri analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizin yöntemlerine karar vermek için verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği durumlarda parametrik, normalliğin sağlanmadığı durumlarda ise nonparametrik testlerin kullanılması gerekmektedir. Bir araştırmada verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespit edilmesinin çeşitli yöntemleri vardır (Can, 2013; Özdemir, 2018). Mevcut çalışmada grupların normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Normallik testi için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık değerlerinin -1.250 ile .417 arasında basıklık değerleri ise -.173 ile 1.437 arasında değiştiği gözlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 ile +1.5 olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2019). Bu nedenle yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu başlık altında araştırma problemlerine ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 1. Sahip Olunan Boş Zaman ve Ev Kitaplığı Düzeyine Göre Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlara İlişkin ANOVA Sonuçları

Boş Zaman Düzeyi	Boş Zaman Düzeyi	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
	Hiç	3,20	Gruplararası	10,487	3	3,496	11,789	.00*
Az	3,55	Gruplarıçi	70,868	239	,297			
Biraz	3,87	Toplam	81,356	242				
Çok fazla	4,16							

Ev Kitaplığı Düzeyi	Ev Kitaplığı Düzeyi	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
	Hiç	3,63	Gruplararası	4,528	3	1,509	4,695	.00*
Az	3,70	Gruplarıçi	76,828	239	,321			
Biraz	3,84	Toplam	81,356	242				
Çok fazla	4,06							

* $p < .05$, ** $p < .001$

ANOVA analizi sonuçları katılımcıların sahip oldukları boş zaman düzeylerine göre okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermektedir [F(3, 239) = 11.789, p = 0.00 (p<.05)]. Bununla birlikte katılımcıların ev kitaplığı düzeylerine göre okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(3, 239) = 1.509, p = 0.00 (p<.05)]. Ortalamalara bakıldığında boş zaman ve ev kitaplığı düzeyi arttıkça okuma alışkanlıklarına yönelik tutumların arttığı görülmektedir. Kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile ebeveynlerin eğitim ve gelir düzeyi arasındaki ilişkileri gösteren ANOVA sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Ebeveynlerin Eğitim ve Ekonomik Düzeylerine Göre Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlara İlişkin ANOVA Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
	Gruplararası	.823	4	.206	.608	.66
Gruplarıçi	80.533	238	.338			
Toplam	81.356	242				

Baba Eğitim Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
	Gruplararası	1.288	5	.258	.763	.58
Gruplarıçi	80.068	237	.338			
Toplam	81.356	242				

Ebeveynlerin Ekonomik Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
	Gruplararası	.927	5	.185	.546	.74
Gruplarıçi	80.429	237	.339			
Toplam	81.356	242				

* $p < .05$, ** $p < .001$

ANOVA analizi sonuçları katılımcıların anne eğitim düzeyine göre okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir [F(4, 238) = .608, p = 0.66 (p<.05)]. Bununla birlikte katılımcıların baba eğitim düzeyine göre okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır [F(2, 237) = .763, p = 0.58 (p<.05)]. Ebeveynlerin ekonomik düzeyleri açısından da katılımcıların okuma alışkanlıklarına yönelik tutumları farklılaşmamaktadır [F(5, 237) = .546, p = 0.74 (p<.05)].

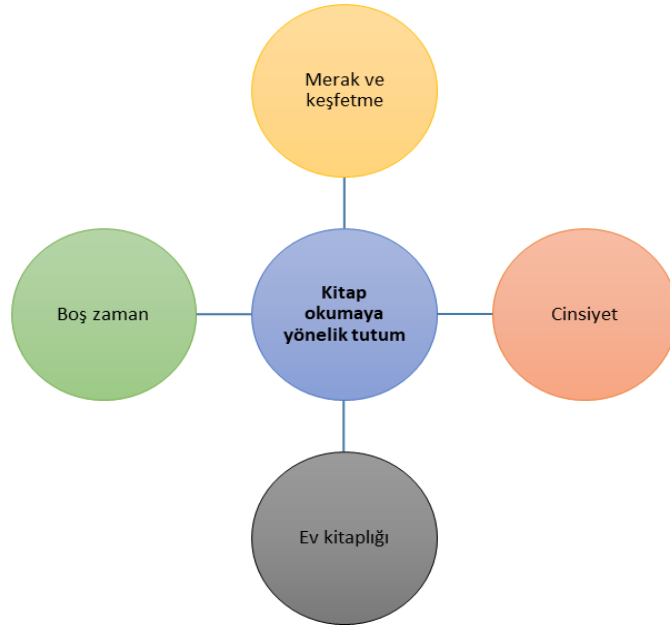
Kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile cinsiyet arasındaki ilişkileri gösteren t testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Sd	t	p
Kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum	Kız	173	4.03	241	6.096	.00*
	Erkek	70	3.56			

* $p < .05$, ** $p < .001$

Tablo 3'teki bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır [$t(243)=6.096$, $p = 0.00$ ($p < .05$)]. Bu farklılığın kızlar lehine oldu olduğu anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgulardan hareketle okumayla ilişkili değişkenler aşağıdaki gibi görselleştirilmiştir.

Şekil 1. Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarla İlişkili Değişkenler

Şekil 1'de görüleceği üzere kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarla ilişkili değişkenler merak ve keşfetme, bireylerin sahip olduğu boş zaman düzeyi, bireylerin sahip olduğu ev kütüphanelerinin düzey ve cinsiyet değişkenleridir. Tablo 4'te kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile merak, kitap okuma için sahip olunan boş zaman ve ev kitaplığının düzeyi arasındaki ilişkiler sunulmuştur.

Tablo 4. Korelasyon Analizi Okuma Alışkanlıklarına Yönelik Tutumlarla İlişkisi

	1	2	3	4
1 Merak ve Keşfetme	1			
2 Okuma Alışkanlığına yönelik tutum	.37**	1		
3 Kitap okuma için boş zaman	.13	.36**	1	
4 Ev kitaplığı	.09	.23**	.17**	1

* $p < .05$, ** $p < .001$

Tablo 4’de görüleceği üzere öğretmen adaylarının merak-keşfetme toplam puanları ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının toplam puanları arasında anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki ($r = .37, p < 0.01$) bulunmuştur. Kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile kitap okuma için sahip olunan boş zaman arasında orta düzeyde bir ilişki ($r = .36, p < 0.01$) bulunmuştur. Ev kitaplığı ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar arasında düşük düzeyde bir ilişki ($r = .17, p < 0.01$) saptanmıştır. Öğretmen adaylarının merak ve keşfetme algılarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını yordamasına ilişkin Çoklu Regresyon Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının Merak ve Keşfetme düzeylerinin Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Düzeylerini Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken	Yordayan Değişkenler	B	Standart Hata	B	t	p
Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	Sabit	2.794	.182		15.380	.000
	Merak ve Keşfetme	.327	.053	.368	6.152	.000**
	<i>Esneklik</i>	.671	.103	.685	5.352	.000*
	<i>Belirsizlik</i>	-.568	.081	-.800	-7.059	.000

R=.533, R²=.284, Düzeltilmiş ΔR^2 =.278, F = 49.831, p=000, **p<.01

*p < .05, **p < .001

Tablo 5 incelendiğinde merak ve keşfetme düzeylerinin, esneklik ile belirsizlik alt boyutlarının kitap okuma alışkanlığını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir (R=.533, R²=.284, F=49.831, p=000, p<.01). Yordayan değişkenlerin her birinin regresyon katsayılarına yönelik değerler incelendiğinde merak ve keşfetme ile esneklik boyutlarının istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Belirsizlik boyutunun ise istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının merak ve keşfetme düzeyi, kitap okuma alışkanlığına ilişkin toplam varyansın yaklaşık %27.8’ini açıkladığı söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada katılımcıların merak-keşfetme toplam puanları ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır. Araştırmadaki bulguyu destekler nitelikte Kapıkıran, ve Kırmızı (2019) öğretmen adaylarının merak-keşfetme toplam puanları ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının toplam puanları arasında anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki saptamıştır. Ayrıca konuya ilişkin yapılan çalışmalarda yüksek merak düzeyi ile okuduğunu kavrama arasında ilişkiler tespit edilmiştir (Dweck, 2006; Gurning ve Siregar, 2017). Başka bir ifadeyle belirtmek gerekirse “içsel olarak motivasyonu sağlamış okuyucuların temel amacı meraklarının tatmin etmektir” (Wigfield ve Guthrie, 1997). Yine yapılan son araştırmalar göstermiştir ki öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile okuduğunu anlama becerileri arasında güçlü ve çok yüksek bir ilişki vardır (Darojat, Astillero, Vitasromo, Jatmiko & Riski, 2020). Nitekim son araştırmalar, okuma alışkanlığını desteklemek için üç uygulama önermektedir. Bunlardan ilki motivasyon ilkelerine dayalı okuma öğretimi tasarlanmasıdır. Bir diğeri, okumanın gerçek dünyaya ilişkilendirilmesidir. Son olarak yüksek ilgi çekici ve orta derecede zorlayıcı okuma metinlerinin ve görevlerin sağlanmasıdır (Gambrell, 2015). Ayrıca araştırma sonuçlarına göre merak ve keşfetme düzeyleri öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına dair tutumlarının yaklaşık %28 oranında

yordamaktadır. Bu sonuçlar göstermektedir ki merak ve keşfetme düzeyleri kitap okuma alışkanlığına yönelik tutuma dikkate değer bir oranda etki etmektedir.

Katılımcıların ev kitaplığı düzeylerine göre okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı araştırmada bulgulanmıştır. Denilebilir ki bireylerin ev kütüphanelerindeki kitap sayısı arttıkça okumaya ilişkin tutumları da artmaktadır. Konuyla ilgili gerek ampirik gerekse inceleme çalışmalarına bakıldığında ev kültürü ve okuma alışkanlığı arasında pozitif ilişkilerin ortaya konduğu görülmektedir (Mlay ve Sabi, 2019; Ogunrombi ve Adio, 1995). Başka bir ifadeyle ev kütüphaneleri ile okuma kültürü arasında ilişki vardır (Pandian, 2000; Partin ve Hendricks, 2002). “Genel olarak araştırmalar, ev ortamının çocukların okumaya yönelik tutumlarını açıklamada ve okuma başarılarını belirlemede önemli bir faktör olduğunu”nu ortaya koymuştur” (O'Rourke, 1979).

Katılımcıların sahip olduğu boş zaman ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki pozitif ilişki araştırmada elde edilen diğer bir önemli bulgudur. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarının sahip olduğu boş zaman arttıkça okumaya ilişkin tutumlarının da arttığını göstermiştir. Bircan'ın (2017) araştırmasında tarih öğretmeni adayları zamansızlık faktörünün okuma alışkanlıklarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Yapılan ampirik çalışmalara göre, öğrenciler, genelde zaman yetersizliği nedeniyle okuyamamaktadırlar (Yılmaz, vd., 2009; Deniz, 2015; Spear-Swerling, vd., 2020). Ya da okumayı dinlenme zamanı olarak görmemektedirler (O'Rourke, 1979; Morni ve Sahari, 2013).

Katılımcıların ebeveynlerinin eğitim ve aile gelirleri açısından kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumları anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Yapılan çalışmalarda ailelerin ekonomik düzeyi ile çocukların okumaya olan ilgileri arasında ilişki saptanmamıştır (Elkatmış, 2015; Celik, 2019). Eğitim açısından bakıldığında da yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun da okuma ile bir ilişki görülmemiştir (Elkatmış, 2015; Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Celik, 2019). Farklı bir bulgu olarak sadece Elkatmış (2015) anne eğitim düzeyi ile okuma ilgisi arasında bir ilişki saptamıştır. Son olarak araştırmada cinsiyet ile okuma alışkanlığına yönelik tutumlar arasında ilişki saptanmıştır. Buna göre kız öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutumları erkeklere göre olumlu yönde farklılaşmıştır. Yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunda cinsiyet ile ilişkiler saptanırken (Arslantürk ve Saracaloğlu, 2010; Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Bircan, 2017; Fatiloro, et al., 2017; Biçer ve Alan, 2017) çok az araştırmada herhangi bir ilişki saptanmamıştır (Elkatmış, 2015).

Araştırma sonucunda, kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar ile merak ve keşfetme, bireylerin sahip olduğu ev kütüphanesi ve boş zaman değişkenleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının merak ve keşfetme düzeylerinin kitap okuma alışkanlığını yaklaşık %28 oranında yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının merak ve keşfetme düzeyleri ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

Mevcut araştırmada merak ve keşfetme, bireylerin sahip olduğu boş zaman düzeyi, bireylerin sahip olduğu ev kütüphanelerinin düzeyi ve cinsiyet; kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlar üzerinde etkili olan değişkenler olarak tespit edilmiştir. Özellikle merak ve keşfetme, ev kitaplığı ve boş zamanın etkileri konuya ilişkin literatür açısından dikkat çekicidir. Bu bağlamda söz konusu değişkenler üzerinden hareketle yapılacak olan nitel çalışmalar, daha derinlemesine bilgilerin elde edilmesi açısından ilgili literatüre katkı sağlayacaktır.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Araştırma öncesinde Bayburt Üniversitesi Etik Kurulundan (tarih:26.02.2021 Sayı:2021/43) gerekli izin alınmıştır.

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın bu makaleye katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Acun, N., Kapıkıran, Ş., & Kabasakal, Z. (2013). Merak ve keşfetme ölçeği II: Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(31), 74-85.
- Alan, Y. (2020). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin kitap okuma profilleri. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(1), 278-303. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1164989>.
- Arslantürk, E., & Saracaloğlu, A.S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(1), 155-176.
- Batur, Z., Gülveren, H., & Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/202414>
- Biçer, N., & Alan, Y.(2017). Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının genel öz yeterlikleri üzerindeki etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 100-116. . <https://doi.org/10.17556/erziefd.285046>
- Bircan, T. Ş. (2017). Tarih öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal of World Of Turks*, 9(1), 25-40.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. bs.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, A. (2013). *SPSS ile nicel veri analizi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Celik, B. (2019). A study on using the university library and reading habits of students: A study on Tishk International University students in Erbil, Iraq. *International Journal of English Linguistics*, 9(4), 224-240.
- Darojat, T. A., Astillero, M., Vitasromo, P., Jatmiko, J., & Riski, Y. A. (2020). Correlation between students reading habit and their reading comprehension skill at health sciences. *JournalNX*, 6(11), 170-175.

- Darwin, C. (2001). *İnsan ve hayvanlarda duyguların ifadesi*. (Çev. Orhan Tuncay). Gün Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Pegem Yayıncılık.
- Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3(2), 46-64.
- Dweck, C. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Elban, M. (2017). University students' views on the education and teaching of civilization history: bayburt university education faculty sample. *Journal of Education and Training Studies*, 5(10), 123-136. <https://doi.org/10.11114/jets.v5i10.2560>.
- Elban, M. (2019). *Sâti Bey ve Selim Sırrı Tarcan'da merak kavramı: Bir karşılaştırma*. IKSAD 4. International Congress Of Social Sciences: 2019 – Erzurum: Bildiriler (s. 175-181). IKSAD Yayınları.
- Elkatmış, M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıkları. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1223-1240.
- Fatiloru, O. F., Adesola, O. A., Hameed, B. A., & Adewumi, O. M. (2017). A Survey on the Reading Habits among Colleges of Education Students in the Information Age. *Journal of Education and Practice*, 8(8), 106-110. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1139158.pdf>.
- Gambrell, L. B. (2015). Getting students hooked on the reading habit. *The Reading Teacher*, 69(3), 259-263. <https://doi.org/10.1002/trtr.1423>.
- Gurning, B., & Siregar, A. (2017). The effect of teaching strategies and curiosity on students' achievement in reading comprehension. *English Language Teaching*, 10(11), 191-198. <http://doi.org/10.5539/elt.v10n11p191>.
- Hargrave, A. C., & Sénéchal, M. (2000). A book reading intervention with preschool children who have limited vocabularies: The benefits of regular reading and dialogic reading. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(1), 75-90. [https://doi.org/10.1016/S0885-2006\(99\)00038-1](https://doi.org/10.1016/S0885-2006(99)00038-1)
- James, W. (1890). *The Principles of Psychology*. <http://psychclassics.yorku.ca/James/Principles/prin10.htm>.
- Kapıkıran, Ş., & Kırmızı, F. S. (2019). Öğretmen adaylarının merak ve keşfetme algıları ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 251-265. [10.31592/aeusbed.585328](https://doi.org/10.31592/aeusbed.585328)
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Kashdan, T. B., Disabato, D. J., Goodman, F. R., & McKnight, P. E. (2020). The Five-Dimensional Curiosity Scale Revised (5DCR): Briefer subscales while separating overt and covert social curiosity. *Personality and Individual Differences*, 157, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.109836>.
- Kashdan, T. B., Gallagher, M. W., Silvia, P. J., Winterstein, B. P., Breen, W. E., Terhar, D.T., & Steger, M. F. (2009). The curiosity and exploration inventory-II: Development, factor structure, and psychometrics. *Journal of Research in Personality*, 43, 987-998.
- Kavcar, C. Oğuzkan, F., & Sever, S. (2005). *Türkçe öğretimi Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Engin Yayınevi.
- Kırmızı, F. S. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies (Elektronik)*, 7(3), 2353-2366.

- Maden, S., & Maden, A. (2018). Türkçe öğretmenlerinin okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik alternatif uygulamaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(10), 1-17. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/460720>.
- Melanlıoğlu, D. (2014). Okuma kaygısı Ölçeğinin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39(176) 95-105.
- Mlay, S. V. & Sabi, H.M. (2019). A structural analysis of ICTbased intervention on reading habits in Uganda, *The Information Society*, 35(1), 26-35, <https://doi.org/10.1080/01972243.2018.1542645>
- Morni, A., & Sahari, S. H. (2013). The impact of living environment on reading attitudes. *Procedia-Social and behavioral sciences*, 101, 415-425.
- Ogunrombi, S.A. and Adio, G. (1995). Factors affecting the reading habits of secondary school students. *Library Review*, 44(4), 50-57. <https://doi.org/10.1108/00242539510089750> .
- O'Rourke, W. J. (1979). Are parents an influence on adolescent reading habits? *Journal of Reading*, 22(4), 340-343. <https://www.jstor.org/stable/40028731>
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Uyar, Y. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri için okumaya yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of New World Sciences Academy: Education Sciences*, 4(2), 632-651.
- Özdemir, M. (2018). Veri analiz yöntemleri: Nicel ve nitel veri analizi. Kadir Beycioğlu, Niyazi Özer & Yaşar Kondakçı (Editörler), *Eğitim yönetiminde araştırma* (133-167). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Pandian, A. (2000, July). *A study on readership behavior among multi-ethnic, multi-lingual Malaysian students*. Paper presented at the 7th International Literacy and Education Research Network (LERN) Conference on Learning, RMIT University, Melbourne.
- Partin, K., & Hendricks, C. G. (2002). The Relationship between positive adolescent attitudes toward reading and home literary environment. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 43(1),61-84. https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol43/iss1/8.
- Renner, B. (2006). Curiosity about people: The development of social curiosity measure in adults. *Journal of Personality Assesment*, 87(3), 305-316. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa8703_11.
- Rosli, N.A., Razali, N.F., Zamil, Z.U., Noor, S.H., & Baharuddin, M. (2018). The Determination of reading habits among students: A Concept. *The International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7, 791-798. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v7-i12/3710>.
- Sangkaeo, S. (1999). *Reading habit promotion in ASEAN libraries*. Paper Presented in the 65th IFLA Council and General Conference, Bangkok Thailand. August 20th 28th 1999. <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/091-114e.htm>.
- Solmaz, M. (2018). A Study about reading habits of university student: Sampling Of Yüzüncü Yıl University. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 22(2), 603-622. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/519533>.

- Spear-Swerling, L., Wei, Y., Dostal, H., & Hernandez, B. (2020). The print exposure of teacher candidates in relation to their achievement and self-ratings of early reading experiences. *Reading and Writing*, 33, 2097–2119. <https://doi.org/10.1007/s11145-020-10035-3>.
- Spielberger, C. D., & Reheiser, E. C. (2009). Assessment of emotions: Anxiety, anger, depression, and curios. *Applied Psychology: Health and Well-being*, 1(3), 271-302. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2009.01017.x>.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2019). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. M. Baloğlu). Nobel Yayıncılık.
- Toker-Gökçe, A. (2018). Örneklemeye yöntemleri ve örneklemeye süreci. Kadir Beycioğlu, Niyazi Özer & Yaşar Kondakçı (Editörler), *Eğitim yönetiminde araştırma* (239-268). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ülper, H., ve Şirin, A. N. (2020). Okuma anlama düzeyleriyle özyeterlik algısı arasındaki ilişki bağlamında ortaokul öğrencilerinin görünümleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 1-14.
- Wagner, S. (2002). The reading habits of teams. *Journal of Reading Today*, 46, 3-4.
- Wigfield, A., & Guthrie, J. T. (1997). Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth of their reading. *Journal of educational psychology*, 89(3), 420-432.
- Yıldız, M (2013). Okuma motivasyonu, akıcı okuma ve okuduğunu anlamının beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarındaki rolü. *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(4), 1461 - 1478.
- Yılmaz, B., Köse, E., & Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22-51. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/815038>
- Yılmaz, M. & Ertem, İ.S. (2020). İlkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(34), 2210-2219.